

EEN EUROPESE BOEMERANG?

(de nieuwste blog van Adri Kranenburg over de woekerpolisaffaire)

Nationale Nederlanden heeft er op aangestuurd. Een belangrijk geschilpunt over beleggingsverzekeringen is voorgelegd aan het Europese Hof. De verzekeraar meent dat zij destijds, bij het aangaan van een dergelijke verzekering, niet meer informatie over kosten en premies behoefde te verstrekken dan in Nederlandse regelgeving was voorgeschreven. Europees recht speelt een rol omdat die regelgeving was gebaseerd op de Derde Europese Richtlijn Levensverzekering. De Advocaat Generaal bij het Hof heeft inmiddels geconcludeerd. Zij kijkt er heel anders tegen aan. Als het Europese Hof haar advies volgt, keert de zaak zich tegen Nationale Nederlanden.

Het lijkt of er geen einde komt aan de woekerpolisaffaire.

Enige jaren geleden hebben twee claimstichtingen (Stichting Verliespolis en Stichting Woekerpolis Claim), gelieerd aan organisaties als Vereniging Effectenbezitters (VEB), Vereniging Eigen Huis en Vereniging Consument & Geldzaken, compensatieregelingen met diverse verzekeraars gesloten. De uitvoering van die regelingen heeft lang op zich laten wachten. Hetgeen uiteindelijk aan compensatie wordt toegekend, valt vaak tegen.

Procedures bij rechter en KiFiD

De meeste organisaties, die opkomen voor consumentenbelangen, hebben zich direct of indirect gecommitteerd aan de tegenvallende compensatieregelingen. Van die zijde valt er voor de polishouders waarschijnlijk niet veel meer te verwachten.

Daarvoor in de plaats zijn er allerlei initiatieven gekomen, deels van georganiseerde polishouders (bijvoorbeeld: Stichting Koersplandewegkwijt), deels van professionele claimorganisaties (bijvoorbeeld: Consumentenclaim B.V.). Er zijn inmiddels diverse collectieve acties bij de rechter aangehangig gemaakt.

Verder hebben diverse individuele beleggingspolishouders hun geschillen met verzekeraars voorgelegd aan de rechter of aan het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (“KiFiD”). Dat heeft inmiddels tot een aantal, voor polishouders gunstige, uitspraken geleid.

Naar het Europese Hof

Een van die individuele zaken, aanhangig bij de rechtbank Rotterdam, heeft het Europese Hof gehaald.

In die zaak voert polishouder Van Leeuwen aan dat Nationale Nederlanden meer inzicht in kosten en risicopremies had moeten geven. Nationale Nederlanden stelt daar tegenover dat zij heeft voldaan aan wat de Regeling Informatieverstrekking aan Verzekeringnemers (“RIAV”) destijds voorschreef. Die regeling is gebaseerd op de Derde Europese Richtlijn Levensverzekering. Volgens Nationale Nederlanden mag er, op grond van het Europese recht, van haar niet verlangd mogen worden dat er toen meer informatie aan de consument werd verstrekt.

Ongemakkelijk is het wel. Een verzekeraar verschuilt zich achter een Europese richtlijn die toch vooral bedoeld zal zijn om de rechten van polishouders te beschermen. Daarbij komt dat, hetgeen de verzekeraars destijds op grond van RIAV aan de consument moesten meedelen, wel erg summier was.

Hoe dan ook, de kwestie wordt aan het Europese Hof voorgelegd. De rechtbank stelt prejudiciële vragen. De procedure in Rotterdam zal pas weer worden voortgezet nadat het Europese Hof die vragen heeft beantwoord.

Aanhouding andere zaken?

Dit Europese uitstapje leidde overigens tot processuele strubbelingen in andere zaken tegen Nationale Nederlanden.

De verzekeraar heeft tevergeefs getracht om de KiFiD Geschillencommissie zo ver te krijgen dat de behandeling van een zaak zou worden opgeschort tot na de uitspraak van het Europese Hof. Het gaat om de procedure waarin de Geschillencommissie in een opvallende tussenuitspraak oordeelde dat Nationale Nederlanden ten onrechte “eerste kosten” had ingehouden omdat deze moet worden geacht niet te zijn overeengekomen.

Hetzelfde heeft Nationale Nederlanden geprobeerd in een door de Vereniging Woekerpolis bij de rechtbank Rotterdam aanhangig gemaakte procedure. Dat is een collectieve actie waarin uiteenlopende bezwaren tegen beleggingsverzekeringen van Nationale Nederlanden aan de orde worden gesteld. De rechtbank zag geen reden om in die omvangrijke zaak te wachten. Partijen moeten gewoon doorprocederen.

Dat deze zaken gewoon door gaan, wil overigens niet zeggen dat de uitspraak van het Europese Hof inzake Nationale Nederlanden/Van Leeuwen niet van betekenis is voor de uitkomst er van.

Advies van de Advocaat Generaal bij het Europese Hof

Terug naar de procedure bij dat Hof. Die is inmiddels in een vergevorderd stadium. De uitspraak van het Hof wordt voorafgegaan door een advies van haar Advocaat Generaal. Dat is op 12 juni jl. gegeven.

Het valt op dat de Advocaat Generaal, haar analyse van de zaak begint met de “bekentenis” dat ook zij het moeilijk vindt om precies te begrijpen hoe deze beleggingsverzekering werkt. Daarmee is de toon wel gezet.

Maar volledig begrip is volgens de Advocaat Generaal gelukkig niet nodig. Zij merkt op dat steeds in gedachten moet worden gehouden dat het rendement (deels) afhangt van de betaalde premie en waar die premie voor wordt gebruikt.

Vervolgens analyseert de Advocaat Generaal art. 31 van de Derde Europese Richtlijn Levensverzekering. Wat betekent dit voor een beleggingsverzekering als die van Van Leeuwen?

Volgens de Advocaat Generaal dat de verzekeraar tevoren passende informatie over premie en rendement moet geven. De toekomstige polishouder moet kunnen begrijpen wat het verband is tussen premie en rendement. Het gaat dan ook om waar de premie voor wordt aangewend en wat bepaalt welk deel van de premie wordt gebruikt voor investering en andere doeleinden.

Kortom, uit dat artikel volgt gewoon dat de consument goed geïnformeerd moet worden over premie en rendement.

Hoe zit het dan met wat Nationale Nederlanden heeft aangevoerd over de Nederlandse regelgeving (RIAV) en de richtlijn? Volgens de Advocaat Generaal geeft de richtlijn aan welke informatie tenminste zou moeten worden verstrekt. Het kan dus nodig zijn dat de verzekeraar meer informatie geeft.

Verder meent de Advocaat Generaal dat, wat de richtlijn over de informatieverstrekking voorschrijft, niet door de Lidstaten in wet- of regelgeving hoeft te worden opgenomen. Verzekeraars kunnen volgens haar ook op basis van open en/of ongeschreven regels (zorgplicht, redelijkheid en billijkheid) tot correcte informatieverstrekking worden verplicht.

Boemerang?

Het is nu dus afwachten hoe het Europese Hof de vragen van de Rotterdamse rechtbank zal beantwoorden. De uitspraak wordt in september/oktober verwacht.

Als het Hof haar Advocaat Generaal volgt, keert het beroep van Nationale Nederlanden op de Europese Derde Richtlijn Levensverzekering zich tegen haar. Het ziet er naar uit dat dan, als het gaat over welke informatie de verzekeraar over kosten en premie had moeten verstrekken, juist polishouders zich op die Europese richtlijn gaan beroepen.